

UPROSZCZONA OFERTA REALIZACJI ZADANIA PUBLICZNEGO

SP

POUCZENIE co do sposobu wypełniania oferty:

Ofertę należy wypełnić wyłącznie w białych pustych polach, zgodnie z instrukcjami umieszczonymi przy poszczególnych polach oraz w przypisach.

Zaznaczenie gwiazdką, np.: „pobieranie*/niepobieranie*” oznacza, że należy skreślić niewłaściwą odpowiedź, pozostawiając prawidłową. Przykład: „pobieranie*/niepobieranie*”.

I. Podstawowe informacje o złożonej ofercie

1. Organ administracji publicznej, do którego jest adresowana oferta	Burmistrz Nowego Dworu Mazowieckiego
2. Rodzaj zadania publicznego¹⁾	Zadanie publiczne z zakresu ochrony i promocji zdrowia dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w Nowym Dworze Mazowieckim w 2022 roku polegającego na: „Realizacji szkolnych programów profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy rówieśniczej”

II. Dane oferenta(-tów)

1. Nazwa oferenta(-tów), forma prawna, numer w Krajowym Rejestrze Sądowym lub innej ewidencji, adres siedziby, strona www, adres do korespondencji, adres e-mail, numer telefonu	
Nazwa: Oddział Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii w Warszawie, Status: Stowarzyszenie, organizacja pożytku publicznego Numer Krs: 0000395029, Adres: 02-348, Warszawa, Ul. Rokosowska 10 Adres do korespondencji jest taki sam jak adres oferenta Adres e-mail: tznwarszawa@wp.pl Telefon: 606944103	Urząd Miasta ul. Zakroczyńska 30 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki 0144959 Data wpływu: 2022-04-27 Nr: PP. 9599. 2022 Przyjął: Monika Kaczmarek Kancelaria Burmistrza Załączników: 0
2. Dane osoby upoważnionej do składania wyjaśnień dotyczących oferty (np. imię i nazwisko, numer telefonu, adres poczty elektronicznej)	Andrzej Majcher, koordynator; tel. 606944103, Adres e-mail: tznwarszawa@wp.pl

III. Zakres rzeczowy zadania publicznego

1. Tytuł zadania publicznego	Program profilaktyki zachowań ryzykownych w środowisku szkolnym „Dokąd idziemy” w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3, ul. Szkolna 3; 05-102 Nowy Dwór Mazowiecki			
2. Termin realizacji zadania publicznego²⁾	Data rozpoczęcia	09.05.2022	Data zakończenia	30.06.2022
3. Syntetyczny opis zadania (wraz ze wskazaniem miejsca jego realizacji)				
Program profilaktyki zachowań ryzykownych w środowisku szkolnym „Dokąd idziemy” jest kompleksową ofertą skierowaną do populacji młodzieży klas IV – VIII w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3, ul. Szkolna 3 05-102 Nowy Dwór Mazowiecki, ich nauczycieli i rodziców Program składa się z 3 wzajemnie dopełniających się modułów: <ol style="list-style-type: none"> 1) warsztatów profilaktycznych zróżnicowanych ze względu na wiek rozwojowy dzieci i młodzieży 2) modułu skierowanego do nauczycieli, wychowawców i pedagogów szkolnych 3) modułu pracy z rodzicami i oddziaływań na środowisko rodzinne uczniów 				

¹⁾ Rodzaj zadania zawiera się w zakresie zadań określonych w art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450, z późn. zm.).

²⁾ Termin realizacji zadania nie może być dłuższy niż 90 dni.

Program „Dokąd idziemy” jest realizowany na terenie Nowego Dworu Mazowieckiego od roku 2012, a w wyniku stałych kilkuletnich już doświadczeń i obserwacji środowiska szkolnego jest corocznie elastycznie modyfikowany i dostosowywany do realnych bieżących potrzeb i problemów, z uwzględnieniem *Diagnozy lokalnych problemów społecznych*, sugestii wszystkich grup odbiorców (uczniów, nauczycieli i rodziców) oraz wniosków realizatorów, płynących z długofalowej pracy z tymi grupami.

Program jest realizowany przez stale aktualizujących swoje kompetencje specjalistów (pedagogów, profilaktyków, trenerów grupowych, trenerów umiejętności wychowawczych, coachów, socjoterapeutów i terapeutów uzależnień), z uwzględnieniem szerokiego wachlarza kreatywnych metod aktywnej pracy warsztatowej oraz najnowszych koncepcji profilaktycznych, rekomendowanych m.in. przez Rządowy Program na lata 2014-2016 *Bezpieczna i przyjazna szkoła*, którego Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii było współtwórcą i koalicjantem.

Przeprowadzona w roku 2018 *Diagnoza problemów społecznych na terenie miasta Nowy Dwór Mazowiecki* określa problemy i zagrożenia w środowisku dzieci i młodzieży oraz najpoważniejsze problemy społeczne w populacji dorosłych. Istnienie i waga obu grup problemów potwierdzają konieczność realizacji niniejszego programu, jako że w naszym przekonaniu także problemy dorosłej części społeczeństwa można stopniowo skutecznie niwelować poprzez kształtowanie konstruktywnych postaw społecznych młodych, którzy, dorastając, sukcesywnie zasilają populację dorosłych, przenosząc w swoje dorosłe życie problemy i traumy, utrwalone w wieku szkolnym, ale także wykształcone już postawy, przekonania normatywne i umiejętności psychospołeczne. Kształtowanie postaw, przekonań i umiejętności społecznych dzieci i młodzieży jest także szczególnie ważnym i skutecznym środkiem przełamania błędnych stereotypów społecznych i korygowania destrukcyjnych modeli zachowania, będących często toksycznym „spadkiem” otrzymywanym przez dziecko w środowisku rodzinnym. Prawdopodobnie tę potwierdza w pełni *Diagnoza problemów społecznych na terenie miasta Nowy Dwór Mazowiecki*, w odniesieniu m.in. do uwarunkowań używania substancji psychoaktywnych, stosunku do przemocy itp. Stąd podstawowym założeniem niniejszego programu jest koncentracja na praktycznej nauce umiejętności psychospołecznych – zarówno w kontekście samoświadomości, systemu wartości, odpowiedzialności za decyzje i wybory, jak i w kontekście relacji interpersonalnych – umiejętności komunikacyjnych, empatii, asertywności, stawiania granic własnych i poszanowania cudzych. Założenie to jest realizowane (choć na różnych metapoziomach) w pracy ze wszystkimi grupami odbiorców: uczniami, rodzicami i nauczycielami. Determinuje ono też dobór (i coroczną modyfikację) tematyki warsztatów oraz akcentowanie określonych aspektów problemowych.

Ponieważ *Diagnoza problemów społecznych na terenie miasta Nowy Dwór Mazowiecki* uwzględnia jeszcze uczniów gimnazjów, poniżej pojawiają się dane statystyczne dotyczące tej grupy wiekowej, jednak rozumianej obecnie przez nas jako VII-VIII klasy szkoły podstawowej oraz klasy I szkół ponadpodstawowych.

Podobnie jak poprzednia, diagnoza z 2018 roku stwierdza, że wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po wybrane rodzaje substancji psychoaktywnych oraz że alkohol jest środkiem psychoaktywnym najbardziej rozpowszechnionym wśród młodych ludzi w porównaniu z papierosami i narkotykami. Diagnoza wskazuje, że spożywanie napojów alkoholowych przez młode osoby jest stosunkowo poważnym problemem, a z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po alkohol. Przyznało się do tego 39% badanych uczniów szkół podstawowych (znaczący wzrost z 11,2% wg diagnozy z 2014 roku jest z pewnością spowodowany wynikającym z reformy oświaty dołączeniem do tej grupy klas VI i VII, którzy stanowili większość respondentów ze szkół podstawowych), 46% badanych gimnazjalistów (spadek o 1%) oraz 78% badanych uczniów szkół ponadgimnazjalnych (84,6% w 2014 roku). Obecna diagnoza pomija pytanie o upijanie się, należy jednak zakładać, że nawet przy wprost proporcjonalnym do powyższych danych spadku nadal jest to znacząca liczba (w 2014 roku 11,8% gimnazjalistów i 46,2% uczniów szkół ponadgimnazjalnych przynajmniej raz w życiu upiło się, tracąc kontrolę nad własnym zachowaniem).

Jednak używanie substancji psychoaktywnych (z których alkohol jest najbardziej popularną, ale mechanizmy ich używania są bardzo podobne, niezależnie czy chodzi o alkohol, narkotyki, leki czy tak zwane dopalacze) nie jest tylko problemem samym w sobie, a raczej następstwem innych problemów – czy to, na przykład, szkodliwych przekonań i wzorców, czy braku umiejętności radzenia sobie ze stresem lub presją otoczenia, czy też zaniżoną samooceną (czy – najczęściej wszystkim po trosze). Niestety najnowsza diagnoza nie uwzględniła badania motywacji spożywania alkoholu przez młodzież, ale wśród przyczyn sięgania po narkotyki i inne środki psychoaktywne dzieci i młodzież najczęściej wskazuje chęć dobrej zabawy (76% w SP i 64 w III klasie gimnazjum, ale już tylko 28% w szkole średniej), ciekawość (odpowiednio 59% i 55% oraz aż 80% uczniów szkół średnich). Chęć zaimponowania, bycia modnym lub presję rówieśników deklaruje znaczący odsetek uczniów tylko szkół podstawowych, co wskazywać może na konstruktywny rozwój osobowości i przekonań wraz z wiekiem.

Co znamienne, podobne przyczyny sięgania po alkohol (zabawa) i narkotyki (ciekawość) wskazują dorośli respondenci (co potwierdza transfer wzorców poznawczych i behawioralnych do kolejnych grup wiekowych, a tym samym potrzebę oddziaływań na postawy i przekonania młodych, aby w przyszłości przejęło je dorosłe społeczeństwo):

Potrzebę pracy nad relacjami interpersonalnymi, poczuciem własnej wartości i asertywnością pokazuje m.in. wycinek *Diagnozy* dotyczący inicjacji narkotykowej, bardzo często związanej z relacjami rówieśniczymi (a zarazem „odczarowujący” poniekąd demonizowaną do niedawna złowieszczą rolę dealerów narkotykowych, od których większe zagrożenie dla młodego człowieka stanowią, jak wynika z badań, koledzy!): młodzież najczęściej dostawała substancję od kolegów lub zażywała wspólnie w grupie rówieśniczej (po 41% w szkole podstawowej, 18% i 36% w gimnazjum oraz 36% i 32% w szkole średniej). W odróżnieniu od diagnozy

z 2014 roku, obecna nie daje jednak informacji o tym, czy inicjatywa pierwszego kontaktu z narkotykami była własna, czy podejmujący eksperymentowanie zostali zachęceni przez innych (rówieśników lub osobę która chciała sprzedać narkotyki)

Ponieważ, jak stwierdza Diagnoza, względnie łatwy jest dostęp dzieci i młodzieży do substancji psychoaktywnych, tym ważniejsze staje się kształtowanie konstruktywnych przekonań normatywnych młodych ludzi i umiejętności radzenia sobie z trudnościami dnia codziennego (w tym stresem i lękiem przed odrzuceniem przez grupę) bez „wsparcia” substancji psychoaktywnych. Jednocześnie *Diagnoza* wyraźnie pokazuje, że wiedza na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych nie chroni przed sięganiem po nie, jako że duża część uczniów generalnie wiedzę taką posiada, a mimo to eksperymentują z niebezpiecznymi środkami.

Podobne wnioski nasuwają wyniki badań nad bezpieczeństwem w Internecie i cyberprzemocą, wskazujące, że większość badanych uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych jest świadoma zagrożenia cyberprzemocą oraz uznaje za niestosowne podawanie swoich danych osobowych w Internecie. Na pytanie o stopień bezpieczeństwa udostępniania swoich danych osobowych jako niebezpieczne określiło je łącznie 63% uczniów szkoły podstawowej, 70% gimnazjalistów i 73% uczniów szkół średnich. Większość uczniów rozumie pojęcie cyberprzemocy (jednak po 17% z każdego rodzaju szkół przyznaje, że nie wie co to jest, co stanowi niebagatelną liczbę i wskazówkę do dalszej pracy). Pomimo że zdecydowana większość uczniów nie deklaruje doświadczenia tego typu przemocy, to jednak twierdząco odpowiedziało na to pytanie 16% uczniów szkół podstawowych, 25% uczniów szkół gimnazjalnych oraz 12% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Wyniki te wykazują wyraźny wzrost w porównaniu z badaniem sprzed 4 lat. Ponadto dużo większa liczba respondentów zna osoby doznające cyberprzemocy (odpowiednio 31%, 41% i 33%).

Nasze doświadczenia z ostatnich kilku lat pracy w szkołach Nowego Dworu Mazowieckiego potwierdzają istnienie tego zagrożenia. Pomimo teoretycznie dużej wiedzy na temat zagrożeń uczniowie (zwłaszcza szkoły podstawowej) niezmiernie często łamią znane im skądinąd zasady Netykiety, także w kwestii podawania swojego prawdziwego wieku (np. średnio ok. 75% uczniów klas IV, a w niektórych klasach blisko 100%, posiada swoje konta na Facebooku, chociaż dobrze wiedzą, że użytkownikiem portalu może być osoba, która ukończyła 13 lat). To pokazuje, że wiedza o zagrożeniach nie eliminuje zagrożeń (jeśli chodzi o cyberprzemoc, wiedza ta jest przy tym cząstkowa i dotyczy głównie drastycznych form przemocy, bardzo niewielka część uczniów uświadamia sobie, że zachowania typu plotkowanie czy wyśmiewanie w Internecie, popularne „hejtowanie” czy robienie zdjęć bez zgody jest także formą cyberprzemocy).

Wynika z tego, że nie przynoszą oczekiwanego skutku zajęcia wyłącznie informacyjne oraz defensywne profilaktyka, polegająca na zakazach i straszeniu konsekwencjami, tym bardziej uprawiana przez PTZN profilaktyka pozytywna, polegająca na wzmacnianiu zasobów, budowaniu realnej samooceny i konstruktywnych relacji rówieśniczych, wydaje się podejściem celowym i efektywnym. Odzwierciedleniem takiego podejścia jest niniejszy program.

Diagnoza z 2018 roku w odróżnieniu od poprzedniej nie obejmowała niestety badań dotyczących przemocy seksualnej wśród nastolatków, choć poprzedni dokument dowodził bardzo niepokojącej skali problemu. *Diagnoza* potwierdza jednak dużą potrzebę przeciwdziałania przemocy w środowisku rówieśniczym, toteż ta problematyka zajmuje znaczące miejsce w niniejszym programie warsztatów. Według *Diagnozy* problem przemocy rówieśniczej w szkole dostrzega 44% uczniów szkół podstawowych, 34% gimnazjalistów i jedynie 13% uczniów szkół średnich, nasze wieloletnie doświadczenia pracy z tymi grupami wiekowymi w Nowym Dworze Mazowieckim i regularne prowadzenie diagnozy we wszystkich klasach uczestniczących w warsztatach każe jednak poważnie wątpić w adekwatność tych danych – faktycznie skala przemocy w szkołach jest dużo większa (przykładowo: w szkołach średnich, choć tylko 13% badanych uczniów stwierdza obecność problemu w szkole, to do stosowania przemocy przyznaje się w diagnozie już 31%, w gimnazjach 34% potwierdza istnienie problemu, ale 50% deklaruje własne doświadczenie przemocy...). Bardzo niepokojące jest też duże przyzwolenie młodych ludzi na przemoc – aż 40% uczniów szkół podstawowych, 48% z klas III gimnazjum i 46% ze szkół średnich uznaje istnienie okoliczności usprawiedliwiających przemoc. Dowodzi to konieczności zintensyfikowania pracy nad systemem wartości młodzieży (i miejscem w tym systemie godności osobistej, poczucia własnej wartości i praw jednostki), i to w naszym przekonaniu jak najwcześniej, w fazie gdy system taki zaczyna się kształtować w świadomości młodego człowieka, jeszcze wśród uczniów szkół podstawowych.

Dotychczasowe doświadczenia pracy PTZN z różnymi grupami dzieci i młodzieży wskazują, że najskuteczniejsze zapobieganie przemocy rówieśniczej nie polega na roztrząsaniu problemu agresji i przemocy, a na budowaniu relacji w grupie, empatii, kształtowaniu umiejętności komunikacyjnych i kooperacyjnych, inteligencji emocjonalnej i umiejętności radzenia sobie z emocjami oraz poczucia własnej wartości. Nacisk powinien tutaj być położony nie tyle na demaskowanie „sprawców” i wzmacnianie „ofiar”, ale przede wszystkim na przekonania i postawy „świadków” i niwelowanie przyzwolenia społecznego na wszelkie formy przemocy, które w środowisku szkolnym jest bardzo duże.

W aktualnej diagnozie brak tak ważnego badania postaw uczniów wobec zjawiska przemocy rówieśniczej, jednak nasze wieloletnie doświadczenie pracy warsztatowej w szkołach Nowego Dworu Mazowieckiego daje diagnostyczną wiedzę co do ich hipotetycznych reakcji na zachowania przemocowe – tak jak wykazywała poprzednia diagnoza, niewielki, ale wyraźny odsetek świadków nie ma gotowości reagowania w takich sytuacjach. Warsztaty prowadzone w nowodworskich gimnazjach wykazały, że znacznie większa część uczniów uważa „neutralną” postawę nieangażowania się w sytuacjach przemocy rówieśniczej za optymalną i trzeba czasem dostarczyć im naprawdę mocnego doświadczenia wstrząsu moralnego, aby to przekonanie zmienić.

Wśród najpoważniejszych problemów społecznych w mieście Nowy Dwór Mazowiecki, zdaniem respondentów Diagnozy znajduje się bezrobocie i trudności ze znalezieniem pracy, ubóstwo i wykluczenie społeczne, przemoc i agresja, w tym zachowania przemocowe pod wpływem alkoholu oraz problem kar fizycznych wobec dzieci.

Jak już wspomniano na wstępie, mamy przekonanie, że większość problemów dorosłej populacji można niwelować poprzez pracę z młodzieżą. Problem zubożenia społeczeństwa i problemy rynku pracy są oczywiście poza zasięgiem naszych oddziaływań. Oprócz omówionych powyżej koncepcji wczesnego zapobiegania problemom wynikającym z używania substancji psychoaktywnych oraz kryzysu rodzinnego i moralnego, praca z dziećmi i młodzieżą w prezentowanym przez nas podejściu może z całą pewnością w dłuższej perspektywie czasowej przyczynić się także do zmniejszenia problemów bezrobocia i przestępczości, gdyż jak wszystkie formy wykluczenia społecznego zależą one w głównej mierze od postaw, przekonań normatywnych i umiejętności psychospołecznych członków społeczeństwa, a właśnie postawy, przekonania i umiejętności życiowe są głównym przedmiotem naszej pracy. W kontekście wczesnego zapobiegania wykluczeniu w tej edycji programu włączamy do tematyki warsztatów również moduł dotyczący aktywnych postaw społecznych, osiągnięcia celów i wyboru drogi życiowej. Ważny jest także moduł pracy z rodzicami, zarówno w kontekście ich adekwatnego reagowania na zachowania ryzykowne dzieci (większość rodziców nie ma świadomości skali tych zachowań, a znaczny procent nie reaguje na nie pomimo posiadanej wiedzy lub reaguje nieadekwatnie), jak i przemocy. Wzmacnianie potencjału osobistego rodziców to zarazem wzmacnianie zasobów najbliższego otoczenia dziecka, które w równym stopniu może być czynnikiem chroniącym, jak czynnikiem ryzyka.

Wnioski i rekomendacje zawarte w *Diagnozie problemów społecznych* potwierdzają celowość i zasadność realizacji programu „Dokąd idziemy”. Dokument stwierdza, że należy prowadzić w szkołach „**warsztaty psychologiczne** (np. podczas godzin wychowawczych) polegające na pracy nad samooceną, budowaniem zaufania, ćwiczeniem różnego rodzaju umiejętności potrzebnych do funkcjonowania w grupie, gry i zabawy pomagające w budowaniu więzi z innymi ludźmi, uczące norm z innymi ludźmi, dające szansę na budowanie pozytywnego wizerunku własnego” – są to stałe elementy warsztatów wchodzących w zakres programu.

„Rekomenduje się wykorzystywanie **strategii alternatyw** – angażowanie dzieci i młodzieży w atrakcyjne, bezpieczne aktywności (np. sportowe, artystyczne, plastyczne), które dopasowane będą do możliwości i potrzeb odbiorców.” Wszystkie bloki tematyczne niniejszego programu dotyczące zachowań ryzykownych (używania substancji psychoaktywnych, zagrożeń świata wirtualnego) zawierają obszerną część służącą poszukiwaniu i odkrywaniu możliwości alternatywnego zaspakajania potrzeb przez młodych ludzi. Poszukiwanie alternatyw i uświadamianie ich wagi stanowi też ważny punkt warsztatów dla rodziców.

„Rekomenduje się również **prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży** mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.” Jak wielokrotnie wspomniano w tej części oferty, jest to zasadniczy element wszystkich warsztatów, nawet bloki typowo edukacyjne zawsze zawierają część integracyjną, służącą budowaniu relacji i więzi w grupie, chętnie zapraszamy na zajęcia integracyjne także wychowawców klas, co pozwala nieraz na zupełnie nowe, inne spojrzenie na uczniów i staje się fundamentem do konstruktywnej przebudowy relacji nauczyciela z wychowankami.

„Rekomenduje się **podjęcie działań, mających na celu zapobieganie wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież**. Przydatne w tym przypadku będzie zastosowanie w działaniach profilaktycznych **strategii edukacyjnej**, która ma na celu rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych. Zaleca się realizowanie ćwiczeń, gier psychoedukacyjnych, czy warsztatów, które będą rozwijały asertywność, uczyły nawiązywania relacji z innymi ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów lub podnoszenia poczucia własnej wartości.” Są to bazowe komponenty programu „Dokąd idziemy”.

Reasumując, kolejna już *Diagnoza problemów społecznych* w Nowym Dworze Mazowieckim oraz płynące z niej wnioski dają nam satysfakcjonujące przekonanie, że dotychczasowa koncepcja pracy PTZN w szkołach nowodworskich okazuje się właściwa, a zarazem (choć mamy oczywiście świadomość wielu różnych czynników sprawczych, wśród których program „Dokąd idziemy” stanowi zaledwie jeden) pośrednio potwierdza skuteczność naszych dotychczasowych działań.

Aby jednak realizowane działania miały szansę skuteczności i trwałości, należy bezwzględnie skierować je do wszystkich trzech grup odbiorców: uczniów, nauczycieli i rodziców. Tylko w ten sposób możliwe jest wprowadzenie realnych zmian w środowisku młodego człowieka.

Dodatkowo obserwacje prowadzone podczas realizacji programu w latach 2012-2019 dają podstawę do następujących wniosków dotyczących potrzeb młodzieży:

- Prowadzona na wstępie zajęć w każdej klasie diagnoza wykazała, że często problemy zgłaszane przez pedagogów (np. agresja rówieśnicza i zachowania agresywne wobec nauczycieli, cyberprzemoc czy też używanie substancji psychoaktywnych) były albo wynikiem braku integracji i dobrej komunikacji w zespole klasowym (a często także pomiędzy uczniami i nauczycielami), albo stanowiły „problemy zastępcze”, kryjące właśnie brak rzeczywistej integracji i satysfakcjonujących relacji w grupie (a często także z wychowawcą i/lub innymi nauczycielami). Dlatego wszystkie zajęcia warsztatowe (na wszystkich poziomach nauczania) powinny zawierać moduł ćwiczeń integracyjnych, komunikacyjnych i kooperacyjnych (w różnych proporcjach, w zależności od potrzeb, możliwości i deficytów danej klasy).

- W większości klas w jakimś stopniu relacje interpersonalne są zachwiane i brakuje rzeczywistej integracji – w niemal każdej części uczniów funkcjonuje „na obrzeżach” grupy lub wręcz poza nią, istnieje więc duża potrzeba zajęć integracyjnych i rozwijania umiejętności komunikacyjnych i kooperacyjnych.

- Wśród młodzieży (we wszystkich grupach wiekowych) istnieje wiele mitów dotyczących zarówno środków psychoaktywnych, jak i różnych zachowań ryzykownych (jak przemoc, w tym cyberprzemoc, funkcjonowanie w przestrzeni wirtualnej, łamanie norm). Na ogół nie mają oni możliwości skonfrontowania tych mitów z rzetelną wiedzą, lub wręcz przyjmują mity czy obiegowe opinie za pewnik.

- Znaczna część młodzieży docenia lub nawet przecenia „zabawowe” właściwości środków psychoaktywnych, najczęściej trudno jest jej dostrzec konsekwencje społeczne i emocjonalne nadużywania tych środków.

- Uczniowie mają potrzebę systematyzacji swojej wiedzy i dyskusji o problemach młodzieży w ogóle. Należy to im umożliwiać, możliwie bez cenzury, bo to oni mają najbardziej skorzystać na wymianie poglądów między sobą. Jest to jednak trudne, gdyż młodzież szkolna często ma traumatyczne doświadczenia z komunikacji z „wszechwiedzącymi” dorosłymi i obawia się otwarcie formułować swoje sądy.

- Znaczna większość uczniów ma problemy z formułowaniem własnego stanowiska, opinii, potrzeb. Należy zatem w jak największym stopniu aranżować sytuacje wymagające ich aktywnego precyzowania i werbalizowania sądów, wzmacniać poczucie własnej wartości i sprawstwa.

Uczestnicy warsztatów podczas zajęć oraz w ankietach ewaluacyjnych **podkreślali jako pozytywne następujące elementy warsztatów:**

- Poczucie bezpieczeństwa, jakie daje formuła prowadzenia zajęć przez osoby spoza szkoły i bez obecności nauczyciela
- Szacunek prowadzących dla autonomii i poglądów młodzieży oraz możliwość bezpiecznego wyrażania swoich opinii, sprawczego wpływu na przebieg warsztatów (począwszy od ustalania zasad)
- Dobre przygotowanie trenerów i możliwość zweryfikowania swojej wiedzy oraz nabycie nowej
- Warsztatową formułę zajęć i aktywne metody ich prowadzenia z elementami treningu interpersonalnego i ćwiczeń integracyjnych,

Ponadto, wyrażając swoje uznanie i satysfakcję z takich zajęć, **uczniowie akcentowali swoje zniechęcenie i znużenie „gadana” profilaktyką, której w opinii większości klas uczniowie mają przesyt** (początek każdego zajęcia rozpoczynał się zazwyczaj od konieczności przełamania oporu uczniów, którzy demonstrowali niechęć już na samo hasło „zajęcia profilaktyczne”, narzekając, że mają już dość „ględzenia” i „wcisków”). **Prowadzi to do wniosku, że metoda warsztatowa jest dla młodzieży najbardziej atrakcyjna, a zatem potencjalnie najbardziej skuteczna.**

Potwierdza to **Diagnoza Problemów Społecznych**, w której duży odsetek uczniów wskazuje zajęcia warsztatowe jako jedną z najciekawszych i najbardziej efektywnych form zajęć profilaktycznych.

Wszystkie powyższe wnioski zostały uwzględnione przy konstruowaniu niniejszego programu.

Odbiorcy bezpośredni: Dzieci i młodzież Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 3, ul. Szkolna 3 05-102 Nowy Dwór Mazowiecki, ich nauczyciele i rodzice

Program „Dokąd idziemy” jest dostosowany do występujących w środowisku szkolnym problemów i potrzeb oraz ma swoje uzasadnienie w przeprowadzonej w roku 2018 *Diagnozie problemów społecznych*.

Poszczególne moduły są także na bieżąco elastycznie dostosowywane do potrzeb danej szkoły, klasy lub grupy odbiorców. Dlatego rezygnujemy ze szczegółowego opisu poszczególnych warsztatów tematycznych, jako że w praktyce zawsze są one modyfikowane na potrzeby określonej szkoły i tym samym opis w ofercie staje się sztuczny i fikcyjny. Zamiast tego przekazujemy opis założeń i możliwe do realizacji bloki tematyczne, których uszczegółowienie nastąpi oddzielnie w każdej szkole czy nawet klasie, w zależności od realnych potrzeb danej grupy i oczekiwań kadry pedagogicznej.

Struktura programu jest na tyle elastyczna, że pozwala dostosować go do potrzeb i możliwości organizacyjnych każdej szkoły, bez zaburzania procesu edukacji oraz stwarzania uciążliwej konieczności udziału w wielokrotnych i wielogodzinnych spotkaniach. Zarówno tematyka zajęć, jak i ich zakres godzinowy może być dostosowany w każdej chwili do realnego zapotrzebowania odbiorców.

MODUŁ 1

Zajęcia profilaktyczne dla uczniów w szkołach

Zgodnie z założeniami opisanymi na wstępie, na wszystkich poziomach nauczania oferujemy dostosowane do wieku rozwojowego uczniów **zajęcia warsztatowe w sześciu obszernych i możliwych do elastycznego dostosowywania blokach tematycznych**, tworzących „spiralny” system, w którym na każdym kolejnym poziomie nauczania ten sam blok tematyczny jest pogłębiany i rozszerzany, odpowiednio do wzrastających możliwości percepcyjnych, wynikających z rozwoju intelektualnego i emocjonalnego odbiorców oraz w związku ze zmieniającym się funkcjonowaniem psychospołecznym młodych ludzi, a także rozszerzającym się kręgiem ich problemów i zainteresowań. Przy każdym bloku tematycznym podajemy przykładowe (najczęściej oczekiwane przez odbiorców, ale nie jedyne możliwe) akcenty wiodące, do wyboru przez daną szkołę, wychowawcę lub klasę. Możliwe jest skupienie warsztatu (lub cyklu warsztatów) wokół jednego, wybranego tematu wiodącego lub uwzględnienie kilku z nich, w zależności od zgłoszonego przez szkołę/klasę/wychowawcę zapotrzebowania lub zgodnie z dokonaną na początku każdego bloku diagnozą realnych potrzeb danej grupy.

1) JA I GRUPA – INTEGRACJA, KOMUNIKACJA I KOOPERACJA W ZESPOLE

przykładowe akcenty wiodące:

- budowanie konstruktywnych więzi i relacji w grupie rówieśniczej jako najskuteczniejsza metoda zapobiegania zachowaniom destrukcyjnym młodzieży
- kształtowanie poczucia współodpowiedzialności i sprawstwa
- konstruktywna komunikacja
- budowanie zespołu, współpraca w zespole, konstruktywne liderstwo
- rozwiązywanie konfliktów
- tolerancja, akceptacja inności
- przeciwdziałanie „mowie nienawiści”

2) JA I DRUGI CZŁOWIEK – NASZE WARTOŚCI, EMOCJE I GRANICE

przykładowe akcenty wiodące:

- kim jestem? jaki jestem? – samopoznanie i samoświadomość, ich znaczenie dla człowieka
- poczucie własnej wartości i samoocena
- budowanie konstruktywnych więzi i relacji międzyludzkich
- budowanie systemu wartości osobistych i grupowych
- asertywność, asertywne stawianie i poszanowanie granic (dla młodzieży starszej – także w związkach)
- empatia – czy można wejść z cudze buty?
- emocje, inteligencja emocjonalna
- konstruktywne radzenie sobie z trudnymi emocjami i stresem

3) ZAGROŻENIA I ZACHOWANIA RYZYKOWNE

przykładowe akcenty wiodące:

- substancje psychoaktywne (alkohol, narkotyki, leki, dopalacze – akcent w zależności od realnych potrzeb danej grupy)
- uzależnienia (także niechemicznie, jak np. Internet, gry),
- mity i fakty o substancjach psychoaktywnych i uzależnieniu
- cyberprzestrzeń – szanse i zagrożenia
- fonoholizm – zagrożenie czy nieunikniona konieczność?
- zachowania autodestrukcyjne a relacja ze sobą samym
- zachowania ryzykowne młodzieży w okresie wakacyjnym (zwłaszcza dla klas, w których warsztaty odbywają się w okresie przedwakacyjnym)
- ryzykowne związki (dla młodzieży starszej)

4) ZŁOŚĆ, AGRESJA, PRZEMOC (w tym tzw. cyberprzemoc)

przykładowe akcenty wiodące:

- kształtowanie empatii i weryfikacja własnych przekonań dotyczących przemocy,
- zgoda czy niezgoda na przemoc
- czy neutralność jest możliwa – dylematy moralne świadka przemocy
- mity i stereotypy o przemocy
- czym jest cyberprzemoc i jak się przed nią bronić
- konstruktywne radzenie sobie ze złością

- agresja – uległość – asertywność
- nieoczywiste formy przemocy (plotka, odrzucenie, obojętność i in.)

5) OSIĄGANIE CELÓW I WYBÓR DROGI ŻYCIOWEJ

przykładowe akcenty wiodące:

- cele osobiste a grupowe
- cele a marzenia
- hierarchia wartości i cele
- kształtowanie poczucia sprawstwa i aktywnych postaw życiowych
- autodiagnoza: moje mocne strony, predyspozycje i zasoby – jak je rozpoznawać i jak z nich efektywnie korzystać
- elementy doradztwa zawodowego (dla młodzieży starszej)

Każdy blok tematyczny daje możliwość wyakcentowania nieco innych treści (przykładowo wymienionych powyżej w podpunktach do każdego bloku), w zależności od potrzeb danej grupy lub problemów w niej występujących – potrzeby te mogą być zgłaszane z wyprzedzeniem przez pedagoga lub wychowawcę albo diagnozowane na bieżąco podczas pierwszej części zajęć – w każdym wypadku dobór treści i metod odbywa się pod kątem możliwości rozwojowych i realnych potrzeb grupy. W razie potrzeby jeden blok tematyczny, pogłębiony i rozszerzony stosownie do problemów i potrzeb danej klasy, może być przedmiotem cyklu warsztatów (dwóch lub więcej, zależnie od zgłoszonych potrzeb i gotowości klasy do pracy w danym obszarze).

Wszystkie zajęcia kończą się ewaluacją (przy pomocy różnorodnych metod), weryfikującą przede wszystkim subiektywne poczucie satysfakcji uczestników z zajęć – a więc stopień ich dostosowania do rzeczywistych potrzeb.

Struktura zajęć:

Ponieważ **liczba odbiorców w grupie warsztatowej oraz czas trwania programu powinny być adekwatne do potrzeb odbiorców i tematyki zajęć**, nie określamy sztywnych ram czasowych dla każdego tematu i grupy wiekowej ani liczebności grup. Istnieje więc **możliwość realizacji warsztatów dla całych klas albo dla wybranych grup odbiorców** (np. uczniów o określonych deficytach czy potrzebach, sprawiających określone problemy w szkole itp.).

Warsztaty mogą być realizowane w wymiarze od 4 do 6 godzin dydaktycznych, w zależności od zdiagnozowanych potrzeb danej grupy i zgodnie z oczekiwaniami kadry pedagogicznej danej szkoły. Są one prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych aktywizujących metod i kreatywnych technik pracy z grupą, **w razie potrzeby praca z grupą może być uzupełniona spotkaniami indywidualnymi**. Istnieje też możliwość przeprowadzenia 6-godzinnego warsztatu w rozbiciu 2x3 godziny (wówczas preferujemy realizację dwóch trzygodzinnych modułów w dwóch klasach jednego dnia).

Wszystkie moduły programu są realizowane w porozumieniu z dyrektorami poszczególnych szkół oraz w ścisłej współpracy z pedagogami szkolnymi, tak aby w maksymalnym stopniu zaspokajały potrzeby każdej szkoły i grupy wiekowej, z uwzględnieniem działań profilaktycznych zrealizowanych w poszczególnych oddziałach szkolnych w poprzednich latach.

W razie potrzeby **możliwe jest przeprowadzenie dla wytypowanych klas (w których problemy występują w zwiększonym nasileniu) cyklu warsztatów**.

- 4-6 godzin dydaktycznych na klasę/grupę, w tym pierwszy blok (2-3 godziny) diagnostyczno-integracyjny, tematyka drugiego ustalana w zależności od diagnozy i potrzeb danej klasy
- 2 trenerów prowadzących
- Na wszystkie warsztaty z bloku 1 i 2 oraz 5 i 6 z chęcią zapraszamy wychowawców i nauczycieli (jednak warunkiem jest ich udział w całym warsztacie w roli uczestnika, nie obserwatora); zajęcia z bloku 3 i 4 są bardziej efektywne bez obecności wychowawcy, ponieważ dotyczą trudnych tematów, na które, jak pokazują nasze doświadczenia, młodzież z obawy przed oceną niechętnie wypowiada się w obecności nauczyciela, lub też stosuje autocenzurę wypowiedzi, co nie daje możliwości realnej diagnozy problemów. Jednak w przypadku takiego żądania ze strony nauczycieli lub dyrekcji szkoły istnieje oczywiście możliwość udziału wychowawcy w każdym warsztacie, przy tym zawsze nalegamy na jego aktywny udział, jako że rola obserwatora nie przynosi żadnych korzyści ani jemu, ani klasie, a stanowi jedynie hamulec dla otwartości i spontanicznych działań młodzieży.
- Po każdym warsztacie oferujemy konsultacje indywidualne z wychowawcą (por. moduł 2)
- Praca z grupą może być uzupełniona spotkaniami indywidualnymi

Metody pracy warsztatowej:

- Burza mózgów, dyskusja moderowana
- Praca w małych grupach, parach
- Praca indywidualna na forum grupy

- Prezentacja fragmentów filmu i praca na materiale filmowym
- Prezentacje multimedialne
- Mikroedukacja (nie więcej niż 10% czasu zajęć)
- Gry i zabawy integracyjne, ruchowe, z użyciem rekwizytów itp.
- Ćwiczenia komunikacyjne i kooperacyjne
- Techniki dramowe
- Quizy i „teleturnieje”
- Fantazja sterowana, wizualizacja, psychorysunek
- Elementy treningu wnioskowania moralnego (praca na dylematach moralnych)
- Elementy treningu interpersonalnego
- Techniki diagnostyczne, kwestionariusze, ankiety

Dobór technik i metod dostosowany jest do specyfiki danych zajęć oraz możliwości rozwojowych i potrzeb uczestników.

MODUŁ 2

Działania skierowane do nauczycieli

- Indywidualne konsultacje pedagogiczno-wychowawcze bezpośrednio po zajęciach warsztatowych – omówienie warsztatów, diagnoza, spostrzeżenia i sugestie dot. danej klasy, interwencja wychowawcza w sytuacjach kryzysowych – forma sugerowana przez realizatorów, gwarantująca największą adekwatność do potrzeb nauczyciela, a więc największą skuteczność
- Konsultacje wychowawcze w ustalonych wcześniej terminach – przekazanie wiedzy na temat skutecznych metod rozpoznawania i zapobiegania zachowaniom destrukcyjnym dzieci i młodzieży i opracowywanie strategii profilaktycznych pracy z klasą, skuteczna współpraca z rodzicami

MODUŁ 3:

Działania skierowane do rodziców w formie konsultacji

Działania oparte o dwa programy znajdujące się na liście programów rekomendowanych – „Szkoła Dla Rodziców i Wychowawców” oraz „Program Wzmacniania Rodziny 10-14”

1. Tematyka zajęć będzie dostosowywana do realnych potrzeb i problemów, a ich celem jest m.in.:
  - rozpoznawanie zagrożeń
  - nauka skutecznej komunikacji z dzieckiem
  - strategie skutecznych interwencji wychowawczych w sytuacjach kryzysowych
  - skuteczna współpraca ze szkołą

4. Opis zakładanych rezultatów realizacji zadania publicznego

Nazwa rezultatu	Planowany poziom osiągnięcia rezultatów (wartość docelowa)	Sposób monitorowania rezultatów / źródło informacji o osiągnięciu wskaźnika
8 przeprowadzonych sesji warsztatowych	8 sesji	Potwierdzenie realizacji przez szkołę
8 przeprowadzonych konsultacji z wychowawcą/pedagogiem/psychologiem	8	Potwierdzenie realizacji przez szkołę
Konsultacje indywidualne dla rodziców/uczniów	8	Potwierdzenie realizacji przez szkołę
Poziom zadowolenia z uczestnictwa w programie	80 %	Raport z ewaluacji

5. Krótka charakterystyka Oferenta, jego doświadczenia w realizacji działań planowanych w ofercie oraz zasobów, które będą wykorzystane w realizacji zadania

Działania realizowane przez Oddział PTZN w Warszawie to przede wszystkim praca profilaktyczno-edukacyjna z młodzieżą oraz rodzinami. W ciągu ostatnich lat realizowaliśmy między innymi następujące projekty (większość z nich to działania cykliczne lub ciągłe):

• Program profilaktyki zachowań destrukcyjnych „Dokąd idziemy” – coroczny cykliczny program realizowany od 6 lat, dotacja Miasto Nowy Dwór Mazowiecki

Program profilaktyki zachowań destrukcyjnych „Dokąd idziemy” – realizowany w roku 2018 w Szkołach Podstawowych nr 1 i nr 2 w Warszawie

Program profilaktyki zachowań destrukcyjnych „Dokąd idziemy” – realizowany w roku 2018 w Szkołach Podstawowych nr 1 i nr 2 w Markach

- Młodzieżowy system wsparcia rówieśniczego – cykliczny program realizowany od lat, dotacje: M. st. Warszawa, Gmina Radzymin, Miasto Marki
- Program profilaktyki środowiskowej poprzez wyrównywanie szans edukacyjnych i aktywizację środowisk lokalnych „Przeżyj to z nami” - Miasto i Gmina Radzymin, Miasto Marki, Powiat Wołomiński
- Program korekcyjny dla młodzieży eksperymentującej z substancjami psychoaktywnymi i rodziców „Razem”, realizowany cyklicznie od wielu lat w MOS Nr 6 w Warszawie - dotacja Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii; Mazowieckiego Kuratora Oświaty, wojewody Mazowieckiego, Miasta St. Warszawy
- Międzyszkolny Program Kreatywnej Edukacji Rówieśniczej PO DRUGIEJ STRONIE LUSTRA – cyklicznie przez 5 lat, dotacje: MEN. Mazowiecki Kurator Oświaty, MCPS
- Program profilaktyki rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym „Lepiej żyjemy”, Wojewoda Mazowiecki
- Program rówieśniczej edukacji obywatelskiej – „Klub Młodych dziennikarzy” poprzez działania dziennikarskie i publicystyczne – coroczny program realizowany od wielu lat na zlecenie M. st. Warszawy
- Program korekcyjny dla młodzieży eksperymentującej ze środkami psychoaktywnymi „Jestem czysty”, realizowany cyklicznie od wielu lat, dotacja Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii
- „Program wsparcia dla młodzieży Gimnazjum nr 3 w Nowym Dworze Mazowieckim i ich rodziców” – dotacja Miasto Gmina Nowy Dwór Mazowiecki, Wojewoda Mazowiecki
- Program profilaktyki zachowań destrukcyjnych „Dokąd idziemy” – dotacja Miasto Gmina Nowy Dwór Mazowiecki
- Polsko-bułgarskie spotkanie liderów – grant Unii Europejskiej
- Projekty realizacji programu Młodzieżowe Ochotnicze Pogotowie Rówieśnicze - dotacja Miasta St. Warszawy – Biuro Edukacji
- Systemowy wieloletni projekt lokalnego systemu wsparcia dla dzieci oraz ich rodzin „RAZEM z Ochotą” – dotacja Miasta St. Warszawy

Zasoby kadrowe wykorzystane w realizacji projektu:

Andrzej Majcher – przewodniczący Zarządu Oddziału PTZN w Warszawie, mgr pedagogiki opiekuńczej z resocjalizacją, studia podyplomowe z zakresu socjoterapii i doradztwa zawodowego, specjalista terapii uzależnień w trakcie certyfikacji (KBPN) – ukończone szkolenie, staż, superwizja, certyfikowany instruktor psychoterapii uzależnień (PARPA), certyfikowany specjalista przeciwdziałania przemocy w rodzinie PARPA, ukończone kursy z zakresu Terapii Skoncentrowanej Na Rozwiązaniach I i II – go stopnia, trener I stopnia w zakresie treningu zastępowania agresji ART, absolwent szkolenia realizatorów programu „Szkola dla rodziców i wychowawców” (1 i 2 stopień) oraz „Programu Wzmacniania Rodziny 10-14”. Przewodniczący GKRPA w Markach. Socjoterapeuta i terapeuta w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii nr 6 w Warszawie

Anna Szwed – trener i coach umiejętności wychowawczych, czynny nauczyciel dyplomowany i dyrektor placówki oświatowej; socjoterapeutka i specjalista terapii uzależnień, instruktor teatralny. Ukończyła szkolenia realizatorów „Szkoly dla Rodziców i Wychowawców” (1, 2, 3 stopień) oraz „Programu Wsparcia Rodziny 10-14”. Jest autorem i realizatorem programów profilaktycznych oraz autorem praktycznego poradnika dla nauczycieli i rodziców „ABC wychowania”.

Bartosz Ciecierski – mgr pedagogiki w specjalności pedagogika resocjalizacyjna (odpowiedzialny za realizację programu MOPR w Nowym Dworze Mazowieckim) Członek Oddziału PTZN w Warszawie.

IV. Szacunkowa kalkulacja kosztów realizacji zadania publicznego

Lp.	Rodzaj kosztu	Wartość PLN	Z dotacji	Z innych źródeł
1.	Wynagrodzenie prowadzącego zajęcia warsztatowe (8 klas x 5 godz. x 2 osoby x 100,00 zł)	8 000,00		
2.	Wynagrodzenie prowadzącego konsultacje nauczycielskie (8 klas x 0,5 godz. x 2 osoby x 100,00 zł)	800,00		
3.	Konsultacje dla rodziców uczniów (8 godzin x 100 zł)	800,00		
4	Materiały do prowadzenia zajęć	400,00		
Suma wszystkich kosztów realizacji zadania		10 000,00	10 000,00	0,00

V. Oświadczenia

Oświadczam(-my), że:

- 1) proponowane zadanie publiczne będzie realizowane wyłącznie w zakresie działalności pożytku publicznego oferenta(-tów);
- 2) pobieranie świadczeń pieniężnych będzie się odbywać wyłącznie w ramach prowadzonej odpłatnej działalności pożytku publicznego;
- 3) oferent* / oferenci* składający niniejszą ofertę nie zalega(-ją) * / zalega(-ją) * z opłacaniem należności z tytułu zobowiązań podatkowych;
- 4) oferent* / oferenci* składający niniejszą ofertę nie zalega(-ją) * / zalega(-ją) * z opłacaniem należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne;
- 5) dane zawarte w części II niniejszej oferty są zgodne z Krajowym Rejestrem Sądowym* / inną właściwą ewidencją*;
- 6) wszystkie informacje podane w ofercie oraz załącznikach są zgodne z aktualnym stanem prawnym i faktycznym;
- 7) w zakresie związanym ze składaniem ofert, w tym z gromadzeniem, przetwarzaniem i przekazywaniem danych osobowych, a także wprowadzaniem ich do systemów informatycznych, osoby, których dotyczą te dane, złożyły stosowne oświadczenia zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych.

Warszawa, Data 26.04.2022

PRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU
ANDRZEJ MAJCHER

Joanna Wiśniewska
Skarbnik PTZN w Warszawie

(podpis osoby upoważnionej lub podpisy
osób upoważnionych do składania oświadczeń
woli w imieniu oferentów)